

10. Határozati javaslat az előadóművészi jogok védelméről:

A kongresszus továbbra is kiemelkedő fontosságot tulajdonít az előadóművészi jogok védelmének, illetve az EJI és testületei munkájának. Külön is elismerését fejezi ki a közös jogkezelő szervezet és valamennyi tisztviselője kimagasló színvonalú és eredményes tevékenységéért.

11. Határozati javaslat az NKA munkájában történő részvételről:

A szövetségi tanács kezdeményezze a nemzeti kulturális örökség miniszterénél azt,

hogy az eddigi gyakorlathoz hasonlóan, a szakmai szakszervezetek képviselői számára – figyelemmel a szakszervezetek országos reprezentativitására és ebből is eredő átfogó tájékozottságára, továbbá szervezeti, és személyes érdektelenségükre a pályázati források elosztásában – teremtsen meg a részvétel lehetőségét az NKA szakmai kollégiumi munkájában.

12. Határozati javaslat a szakmai szervezetekkel megvalósítandó együttműködésről:

A kongresszus különös jelentőséget tulajdonít annak, hogy a művészeti szakszerveze-

tek, illetve a szövetség és a különböző szakmai szervezetek között általában rendszeres és kiegyensúlyozott kapcsolat alakult ki.

A kongresszus kezdeményezi azt, hogy a közös gondolkodás és cselekvés jegyében kezdődjenek szakmai tanácskozások a kongresszus nyilatkozataiban és határozataiban, továbbá bármely közös érdekeltségbe tartozó kérdésben a szövetség és a szakmai szervezetek között.

Ezek a tanácskozások alkalmasak lehetnek arra, hogy a művészeti élet egészét vagy egy-egy részét érintő fontos, sőt alapvető kérdésekben közös álláspontok szülessenek, amelyeket a jövőben közösen is képviselhetünk.

ZENEI KÖZÉLETÜNK

Több, mint ígéret

– beszélgetés Fejérvári Sándorral, a Bartók Rádió program-szerkesztőjével a vidéki szimfonikus zenekarok szereplési lehetőségeiről –

– Az elmúlt éveket arra használták vidéki zenekaraink, hogy megváltozott szervezeti formában és finansziális háttérrel is megtalálják a megélhetés módjait, saját kapcsolatok és saját eszközök segítségével koncertezzenek, utazhassanak külföldi turnékra, készítsenek hangfelvételeket. A tavalyi debreceni konferencián már határozott szándékot és ötletet fogalmaztuk meg a zenekari igazgatók a szaksajtóban és a Magyar Rádióban való rendszeres, kiszámítható megjelenés érdekében. Úgy látszik, kérésük nyitott fülekre talált, mivel most, 2001 márciusában már a megvalósítás módjaitól beszélhetünk.

Milyen szakmai feltételekkel, milyen finansziális háttérrel lehet elkezdeni a munkát? A jelenleg rendelkezésre álló anyagi eszközök mennyire biztosítottak és esetleg idővel mennyire fejleszhetők?

– Régóta keressük a kapcsolatot a vidéki zenekarokkal, különösen azokkal, amelyek kevésbé vannak reflektorfényben. Ez a vezető szimfonikus zenekarok mögött közvetlenül felsorakozó, meglehetősen széles „réteget” jelent. Kapcsolatteremtési szándékunkban komoly erősítést jelentett, hogy a Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetségének elnöke, Popa Péter megkeresett minket – dr. Alföldy-Boruss István adófőszerkesztőt és helyettesét Perédi Mártát, Veisz Gábor, a hangverseny-szerkesztőség vezetőjét, valamint engem. Hosszas beszélgetést követően arra az elhatározásra jutottunk, hogy a 2001/2002-es szezontól reguláris keretek között intézünk e szimfonikus zenekarok szélesebb körben való megismertetése céljából. Itt nem csupán bizonyos együttesek bemutatásáról van szó, hanem arról is, hogy elfogadjassuk a tényt: szimfonikus zenekarainkra, köztük a vidéken, alapvetően önkormányzati fenntartásban működő, mostohább körülmények között dolgozó, de szép hangzással megszólaló nagy együttesekre is szükség van.

– Felmerült egyáltalán valakiben, hogy nincs rájuk szükség?

– Ha ennyire konkrétan nem is, de folyamatosan érkeznek a hírek a finanszírozás ellehetetlenüléséről, a működési feltételek egyre nehezebbé válásáról. Pedig mindenki tudja: ezek a zenekarok mennek el a legkisebb falvakba is, hogy minél többekkel megismertessék legalább valamilyen szinten a zeneirodalmat. (Én magam is jártam a vidéket éveken keresztül mint a Győri Filharmonikus Zenekar tagja; reggel 8-kor Várpalotán, 10-kor Balatonfűzfőn, 12-kor pedig Veszprémben játszottuk diákoknak mondjuk a Peer Gynt-öt.)

Az egyik általunk biztosítható lehetőség, hogy minden zenekart felkérünk: jelölje meg azt a hangversenyt a következő évadban, amelyről úgy gondolja, a legjobban felvállalható a számára és mi azt a koncertet – közös erővel! – rögzíteni fogjuk.

– Mit jelent az, hogy közös erővel?

– Az anyagi terhek megosztását. Nekünk erre anyagi keretünk annyi van, amennyi a közvetítés műsoridejét jelenti. Az egyéb költségeket részben a Szövetség vállalta bizonyos alapítványi pályázatok lehetőségének figyelembevételével, részben maguk a zenekarok vállalhatják azzal, hogy a muzsikások – a fellépést mint rek-

lám lehetőséget tekintve – nem kérnek honoráriumot. Annyit még talán vállalni tudunk, hogy egy-egy külföldi, nevesebb vendégművész költségeit kifizessük.

Az így felvett koncerteket aztán 2002 nyarán sorozatként közvetítheti majd a Bartók Rádió. Reményeink szerint az hangzik el ezekben a közvetítésekben, amit az együttesek a legjobbnak tartanak és leginkább hallani szeretnének. Az élő közvetítést egyelőre sem anyagi, sem szakmai szempontból nem tartom időszerrűnek. Lényegesen többre kerül a rögzített és később sugárzott felvételnél és a muzikusokban is nagyobb feszültséget teremt a kigyulladó piros lámpa, mint a „csak” rögzített felvétel.

Tervezzük továbbá azt is, hogy a Kosuth adón jelentkező Zenélő városok sorozatunkban, amelyet Ménes Aranka szerkeszt, minden második alkalommal egy-egy vidéki zenekar mutatkozik be. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy exkluzív interjúk is segítenek e társulatok népszerűsítésében. Az ötletet szeretnénk más együttesekre is kiterjeszteni, hiszen városainkban kiváló kórusok, fúvószenekarok és egyéb zenei formációk is működnek.

A Bartók Rádió Klubja foglalkozik a zenekarokkal. Minden félévben – ami a közeljövőt illeti tehát 2001 őszi és 2002 tavaszi – bemutatkozhat egy-egy zenekar. Az együttes természetesen nem lesz itt teljes létszámban, de a képviselőknél módjukban áll a közönséget informálni, kisebb kamaraegyüttesek közreműködésével (zelltőt adni a zenekar életéből. Ehhez kapcsolódóan a Bartók Rádió Klubja utáni első kedden az újracsodó Nemzeti Galéria-beli hangversenyen fog játszani az adott zenekar.

– *Minek vagy kinek köszönhető a Galéria-beli koncertek újracsodója?*

– Szenthelyi Miklós hatékony közreműködése is aktív szerepet játszott benne. Következő szezontól kéthetente jelentkeznek tehát ismét a Hangversenyek délidőben sorozatunk a Magyar Nemzeti Galériából, aminek jelentős szereplői lehetnek vidéki szimfonikus zenekaraink is. Ennek anyagi háttérét szintén megpróbáljuk előteremteni, nem utolsósorban a megfelelő alapítványokhoz beadott pályázatok segítségével.

Tisztában vagyunk azzal, hogy Európaszerte milyen fontos szerepet játszanak az ilyen típusú zenekarok, hogy mennyire fontos szerepük van egy ország zenei kultúrájának kialakításában. Zenei műveltsé-

günk jövőbeli alakulásában fontos szerepet játszhatnak ezek az együttesek, a Bartók Rádió számára tehát nem lehet mind-egy sorsuk alakulása.

– *Milyen információk alapján lehet azt a következtetést levonni, hogy másutt mennyire fontosak (vagy netán nem fontosak) bizonyos együttesek?*

– Számunkra például biztos forrást jelent az EuroNotturmo, a Bartók Rádió éjszakai adása, amelyet a BBC szerkeszt és a Magyar Rádió konferál. Gyakran ajánl és tűz műsorra olyan felvételeket, amelyeken a mi vidéki zenekarainkhoz hasonló helyzetű és színvonalú együttesek játszanak. Ez mutatja, milyen jelentős kultúrahordozója van egy-egy vidék életében e kis műhelyeknek. Egy berlini együttes mögött ott van egy potsdami, egy detmoldi mögött egy saarländi és sorolhatnám nemcsak a német, de például a francia kis- és nagyvárosok zenekarait is. A mi zenekaraink, a mi technikai háttérünk is van olyan jó, mint ezek, mi is kiadjuk tehát nemcsak a Rádiózenekart vagy a Nemzeti Filharmonikusokat, de a kisebb együtteseket is.

– *Megváltozott tehát az a kikötés, hogy a Magyar Rádióban minden szempontból csak hibátlan produkció szólhat meg? Magam részéről kétségtelen előrelépésnek tartanám, ha a bárhol megvásárolható, valóban makulátlan CD-felvételek mellett kevésbé steril, más hangzást, más színt megjelenítő felvételek is megszólalnának.*

– A világon mindenütt az a tendencia, hogy inkább élő felvételeket sugározzanak, még ha abba becsúszik egy-egy kisebb hiba, még ha a dinamika lehetne tökéletesebb, vagy ha a szólóállások esetleg nem annyira tökéletesek. Többet ér az élő felvételek hangulata, mint a mégoly színes, de hallhatóan laboratóriumi munka. Ezért kérjük arra az együtteseket, hogy a számukra legjobbnak ígérkező produkciót jelöljék meg. Ha az első évad sikeresen zárul, a későbbiekben is folytatni szeretnénk ezt a reményeink szerint gyümölcsöző együttműködést. Ehhez nemcsak az kell, hogy mindenki pályázzon és motiváltnak érezze magát a szükséges pénz előteremtésében, hanem az is, hogy fel tudja vállalni a „végterméket”. Vagyis elég kellemetlen lenne, ha egy sikeres élő koncert minőségét igazán nem zavaró, valóban apró-cseprő hibák miatt mondjuk a karmester nem engedélyezné a közvetítést. Ahogy a Rádióknak fel kell tudnia vál-

lani az élő hangversenyek sajátosságait, a muzikusoknak is fel kell tudniuk.

– *Van-e valamilyen sorrend, hogy kik, mikor szerepelnek majd?*

– Ez júniusig dől majd el, semmilyen rangsor, névsor nem irányítja a sorrendet. Mindenki sorra kerül, mindenkitől türelmet kérünk.

– *Ezek az együttesek több CD-felvételt is készítettek az elmúlt évek során. Lehet-e, kell-e számukra másort javasolni a felvételek ismeretében?*

– Azokból a felvételekből rendszeresen közvetítünk, de semmit sem szeretnénk javasolni. Ők dolgoznak együtt, ők tudják, mi az, amire készülnek, nem lenne szerencsés beleszólni a munkájukba. Ők tudják azt is, milyen összetételű jelenleg a zenekar, milyen műveket tudnak műsorra tűzni. Ők tudják, mikor milyen vendégművészt, vendégkarmestert várnak – egyszerűen csak azt tartom szerencsés megoldásnak, amit eredetileg is javasoltunk: döntsék el, melyik koncertjüket rögzítsük.

– *Elképzelhető, hogy ha a vállalkozás sikeresnek bizonyul, a magyarországi területekről a magyarlakta területek nagyobb zenekarai (mint például az aradi, kassai, stb.) is pályázhatnak ilyen jellegű bemutatkozásra?*

– Ahhoz, hogy határon túlra nyithassunk, előbb határokon belül kell rendet teremteni. Ha már van egy működő modell, akkor lehet és kell elkezdni a „terjeszkedést”.

– *A műsoridőt tekintve milyen „pozíciójü” helyen szólnak majd meg ezek a hangversenyek?*

– Mindegyik ugyanabban, ugyanolyan rangú időben. A két hangversenysáv – az esti és déli – közül valószínűleg a péntek déli, nagyon hallgatott sávban közvetítjük majd ezeket a hangversenyeket. Ez hallgatott műsoridő, időben rugalmas – mindegy tehát, hogy a koncert kétórás vagy ötvenöt perces. Ez amúgy sem verseny, hanem inkább fesztivál, amelynek segítségével a Magyar Rádió a vidéki szimfonikus zenekarokat szeretné segíteni. Ha az első év jó sikerül, változtathatunk esetleg az anyagi kondíciókon, és talán a mennyiségen is. Reményeim szerint rang lesz ilyen hangversenyen szerepelni, ami nyilván serkenti a települések azon polgárait, akiknek módjukban áll segítséget nyújtani. Addig pedig az együttesek és a Szövetség segítségét vesszük igénybe, és ha ezt megkapjuk, ígéretünket teljesíteni fogjuk.

Tóth Anna